

alimara

REVISTA DE TREBALL SOCIAL

NÚMERO 41 / SEGONA ÈPOCA / JUNY DE 1998

**Consell Insular
de Mallorca**

Núm 41

Segona Època, juny de 1998

Edita: Consell Insular de Mallorca
Redacció: Servei d'Acció Social i Sanitat
General Riera, 67
07010 Palma
Tel.: 971 76 07 62
Fax: 971 76 19 52

Portada: **Bernat Crespí**

Maquetació
i impressió: Gràfiques Son Espanyolet

Dipòsit Legal: PM - 128 - 1987

Els articles d'aquesta revista expressen únicament l'opinió dels seus autors.

RESUM DEL PROJECTE DE MEDIACIÓ PER A L'ADOPCIÓ DE MENORS DE LA REPÚBLICA RUSSA

Manuel Alcarreta,
Associació Creïxer Junts

*L'adopció és una alternativa, una empresa difícil
que necessita, per al seu èxit, que tots sapiguem,
acceptem i tolerem que les històries d'aquests nins
tengueren un origen llunyà, diferent i que d'això
n'han quedat cicatrius visibles i invisibles.*

Beatriz Salzberg, Barcelona 1996

1. HIPÒTESI DEL PROJECTE

- L'èxit de l'adopció va estretament relacionat amb la concepció mateixa de l'adopció com la d'un acte responsable que implica un procés comprès des de la preparació de la parella en el moment anterior a l'acolliment fins a la constitució de l'adopció plena i que inclou el posterior seguiment i assessorament psicològic i social del menor.
- Davant la realitat existent de tràfic d'infants, el paper mediador en matèria d'adopció internacional de les ECAI (entitats col·laboradores per a l'adopció internacional) pot afavorir la cooperació entre els països i les seves administracions públiques per erradicar aquest fenomen social.
- Una intervenció professional contemplada des del respecte i acceptació dels diferents passats i experiències dels menors pot suposar una major garantia en l'èxit de l'adopció quan els adoptants integren i assumeixen aquesta realitat.

2. JUSTIFICACIÓ DEL PROJECTE

2.1. Indicadors socials

- L'aportació del mètode científic dels indicadors socials permet l'estudi d'unes dades bàsiques que, analitzades globalment, facilitaran una posterior acció. Alguns indicadors socials, quant a la situació de la República de Rússia, que val la pena recordar:
 - Desfeta del model sociopolític de l'extingida Unió Soviètica.

- Progressiu avenç de les formes capitalistes en un mercat social ple d'inestabilitat i incertesa.
- Ruptura, sense alternativa clara, d'uns patrons socioculturals on hi coexisteixen estils i valors molt diferenciats. Expectatives individuals i col·lectives de diferent signe, etc.
- Aparició de noves formes segregacionistes principalment en els col·lectius menys afavorits: minories ètniques, nins, ancians, etc.
- Grans disminucions dels recursos materials i humans per al manteniment de les institucions clàssiques (família, escola, serveis socials, etc.).
- Increment de les noves formes d'explotació, especialment infantil.
- Tràfic il·legal de menors.

2.2. Marc legal que justifica el projecte

Entre d'altres resolucions, convencions, instruments de ratificació, lleis, etc., cal destacar-ne:

Internacional

- Resolució núm. 1386 (XVI). Declaració Universal dels Drets de l'Infant. Assemblea General de les Nacions Unides, 20 de novembre de 1959.
- Instrument de ratificació de 29 d'abril de 1987. Conveni sobre competència de les autoritats i la Llei aplicable en matèria de protecció de menors. (La Haia, 5 d'octubre de 1961. BOE núm. 199, de 20 d'agost de 1987).

Estatut

- Constitució espanyola. 6 de desembre de 1978. BOE núm. 311, de 29 de desembre de 1978.
- Llei orgànica 1/96, de 15 de gener, de Protecció Jurídica del Menor i modificació de determinats articles del Codi Civil i Llei d'Enjudiciament Civil. (Art. 25).
- Llei 21/1987, d'11 de novembre. Modificació de determinats articles del Codi Civil i de la Llei d'Enjudiciament Civil en matèria d'adopció. Cap de l'Estat. BOE núm. 275, de 17 de novembre de 1987.

Autonòmic

Decret 187/1996, d'11 d'octubre, regulador de l'habilitació i activitats a desenvolupar per les Entitats Col·laboradores de mediació familiar en matèria d'adopció internacional.

Federació Russa

L'adopció internacional a la Federació Russa apareix regulada en el Reglament de 15 de setembre de 1995 número 917 sobre el règim de lliurament de nins ciutadans de la Federació Russa en adopció als ciutadans de la Federació Russa i als ciutadans estrangers.

3. DEPENDÈNCIA JURÍDICA

L'Associació Balear d'Adopció Internacional "Créixer Junts", en conveni com Entitat Col·laboradora en matèria d'Adopció Internacional amb la Direcció General d'Interior de la Conselleria de la Funció Pública i Interior en un principi i, posteriorment, en conveni amb el Consell Insular de Mallorca.

4. DESTINATARIS

- El nin o la nina de Rússia que per la seva situació vital pot beneficiar-se d'una adopció.
- Les famílies biològiques que han donat el seu fill en adopció i aquelles que s'han vist privades del dret de guarda i custòdia i/o de la pàtria potestat.
- Les famílies sol·licitants interessades a realitzar l'adopció d'un nin en un país estranger (Rússia) i que tinguin a la seva disposició el certificat d'identitat atorgat per l'Entitat Pública competent.
- Les famílies en procés d'adopció.
- Organismes internacionals i altres entitats.
- Serveis Socials i equips especialitzats.

5. OBJECTIUS

5.1. Objectius Generals

- Proporcionar a un nin o a una nina que per diversos motius no la té, una família pròpia capaç de respondre a les seves necessitats materials, emocionals i educatives amb una actitud bàsica de respecte vers els seus orígens i característiques idiosincràtiques.
- Crear condicions de fertilitat psíquica perquè el fet de la integració del menor a la família es realitzi en una situació psicològica i social integral (abans, durant i després de l'adopció).

5.2. Objectius específics

Primera fase

- Crear espais de reflexió sobre l'acte de l'adopció i les seves conseqüències.
- Afavorir, amb preparació psicosocial, les condicions idònies per dur a bon terme una adopció.
- Prevenir fracassos anticipant i elaborant les ansietats, temors i dubtes que pot despertar aquesta decisió.
- Transformar el temps d'espera fins a l'adaptació del menor en un espai de fertilitat i gestació psicològica.

Segona fase

- Plantejar entrevistes d'assessorament i suport per a les diferents situacions de la família a partir de l'adopció.
- Realitzar entrevistes de seguiment al voltant de l'evolució del menor en la família.
- Organitzar grups de pares després de l'adopció.
- Organitzar activitats comunitàries per a les famílies adoptives.

6. FUNCIONS I ACTIVITATS

L'equip interdisciplinari de l'associació realitzarà les seves funcions d'acord, principalment, amb dos aspectes diferenciats: el jurídic i l'assistencial.

Aspecte jurídic

A Espanya:

- Examen de la documentació presentada per la parella i la seva legalització davant del consolat oportú i, si s'escau, la traducció. A aquests efectes i en dependre les Illes Balears del consolat de la República Federal Russa a Barcelona, l'equip interdisciplinar de l'associació compta amb una advocada especialitzada en temes d'adopció internacional amb despatx obert a la ciutat comtal, la qual cosa facilitarà, sense dubte, els tràmits de traducció i legalització dels documents que s'hagin de presentar.
- Vetllar en tot moment perquè es compleixi estrictament la legislació de cada un dels països d'acord amb les normes internacionals sobre adopció. Amb aquesta finalitat, a més de tenir un delegat de l'associació a cada un dels països, es faran visites periòdiques de control jurídic.
- Informar la Conselleria de qualsevol canvi, irregularitat o modificació legislativa, tant substancial com procedimental, que s'operi en els països dels que és gestora l'associació.
- Controlar i procurar que l'adopció arribi a bon terme i efectuar les gestions necessàries perquè adquireixi eficàcia jurídica a Espanya.
- Informar i assessorar els ciutadans sobre la tramitació de l'adopció a la República Federal Russa.

A la República Federal Russa

- Presentar la documentació davant la República Federal Russa i supervisar tot el procés d'adopció conformement al seu ordenament jurídic.

Aspecte assistencial (psicosocial)

- Acollida de famílies interessades en l'adopció internacional i derivades a través de l'Administració autonòmica.
- Preparació de les famílies en l'espai de temps previ a l'adopció:
 - Entrevistes individuals amb les famílies.
 - Grups de pares: en l'espai de temps anterior a l'arribada del menor. Xerrades monogràfiques sobre l'adopció.
- Entrada i adaptació del menor:
 - Acompanyament de la família.
 - Avaluació de les condicions generals del procés de trobada.
 - Valoració del procés d'adaptació del menor i seguiment.
 - Assessorament sobre dubtes, temors i problemes que es presenten.
 - Grups de pares que ja hagin adoptat nins.

7. PERSONAL

Responsables de l'àrea psicosocial (elaboració d'informes psicosocials)

- 2 psicòlogues
- 1 treballador social

Responsables de l'àrea jurídica (informes jurídics i documentació)

- 2 advocats

Responsable de l'àrea administrativa (informes i administració)

- 1 administrativa.

8. RELACIÓ AMB ALTRES SERVEIS

Una qüestió de màxima importància fa referència a les relacions entre les noves iniciatives (per exemple aquest projecte) i els serveis establerts, i com satisfer al màxim aquesta relació atenent l'interès dels ciutadans que hi accedeixen.

És un fet real la mútua dependència, en diferents graus, entre les noves iniciatives i els serveis establerts. En el context de la "crisi de l'Estat de Benestar⁽¹⁾" els governs estan encoratjant i donant suport a noves iniciatives com a part de la política de pluralisme en aquesta àrea. A la vegada, les noves iniciatives -com és ara aquest projecte- depenen dels serveis establerts per al seu finançament (en menor grau) i d'altres formes d'ajut material i tècnic.

9. SISTEMA D'AVALUACIÓ DEL PROJECTE

El model d'avaluació més convenient per aquest projecte és el proposat per Espinoza el qual considera que tota avaluació porta implícits dos objectius fonamentals:

1. Mesurar el grau d'idoneïtat, efectivitat i eficiència d'un projecte.
IDONEÏTAT: Capacitat del projecte per resoldre el problema que l'origina.
EFFECTIVITAT: Capacitat que tenen les activitats i tasques del projecte per assolir els seus objectius i metes.
EFICIÈNCIA: L'índex de productivitat del projecte, és a dir, la relació existent entre els béns i serveis finals i les inversions requerides per a la seva producció.
2. Facilitar el procés de presa de decisions que poden ser de la següent naturalesa:
 - a) Continuar o no el projecte que s'està avaluant.
 - b) Millorar les seves pràctiques i procediments.
 - c) Afegir o rebutjar tècniques sobre la base de les que s'estan emprant.
 - d) Modificar l'estratègia que es desplega.
 - e) Establir projectes semblants en realitats similars.
 - f) Assignar recursos escassos entre programes que competeixen entre ells.
 - g) Acceptar o refusar un enfocament o teoria sobre el projecte d'execució.

NOTES

1 Càritas, *Bienestar social en los años 80*. Documentación Social núm. 41. Madrid, 1988, pp 67-90.

BIBLIOGRAFIA

- AA.VV. "Seminario de los Servicios Sociales establecidos y la nuevas iniciativas sociales". En Revista de Trabajo Social núm. 100. Viena, 1985.
- AA.VV. Islas Baleares: "Conclusiones de los tres encuentros de técnicos de las CC.AA. que trabajan en materia de Adopción y Acogimiento Familiar". Madrid 1987.
- AMORÓS MARTÍ, Pere. "La adopción desde una perspectiva socioeducativa". Tema al "Seminario sobre Adopción y Acogimiento Familiar". Madrid, 1987.
- CASELLI DE FERREYRA, Martha. "Cómo se vive la adopción". Ed. Corregidor.
- DALTO, Françoise. "Diálogos en Quebec sobre pubertad, adopción y otros temas psicoanalíticos". Paidós, 1988.
- DELIA GALLI, Yolanda; VOLPE, Biancarosa. "Estudio psicológico de candidatos en adopción internacional: una propuesta de protocolo". A Revista Infancia y Sociedad, 1991.
- DIPUTACIÓ DE BARCELONA. CASA DE MATERNITAT. "Adopciones y acogimientos de niños con anticuerpos de Sida". Barcelona, octubre de 1988.
- ESPINOZA, Manuel. "Evaluación de proyectos sociales". Humanitas, Buenos Aires, 1986.
- GOVERN BALEAR. Legislación: "Pla Integral d'Atenció a la Infància i a l'Adolescència en Risc (PAIR). 1996-1999".
- MIGUEL ZARAGOZA, Juan de. "La acción del Consejo de Europa en el campo del derecho de familia".
- RIPOL-MILLET, Aleix. "Un modelo ecológico de desarrollo útil para el trabajo con familias". Barcelona, 1986.